

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Moilanen, Jenita; Lääkkö, Henni; Perälä, Minna

Julkaisun nimi: Moniammatillista perhevalmennusta

Julkaisuvuosi: 2020

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Moilanen, J., Lääkkö, H. & Perälä, M. (2020). Moniammatillista perhevalmennusta. *Kätilölehti*, 125(5), 26-27.

# Moniammatillista perhevalmennusta

Moniammatillisuudella on tärkeä sijansa hoitotyössä. Ensimmäistä lasta odottavalle perheelle on järjestettävä perhevalmennusta, johon sisältyy vanhempainryhmätöitä ja synnytysvalmennus. Moniammatilliseen perhevalmennustiimiin voi kuulua erilaisia ammattiryhmiä sosionomeista tulkkeihin. Kokosimme kaksi tarinaa moniammatillisesta perhevalmennuksesta: ensimmäisessä korostuu kommunikaatio ja vuorovaikutus, kun perheet ovat maahanmuuttajia, ja toisessa kuvaillaan, miten eri terveysalojen opiskelijoista koostuva ryhmä järjesti perhevalmennuksen yhteistyönä.

## Perhevalmennus on tärkeä väylä kotoutumiseen

**TEKSTI** Kättilöopiskelija Jenita Moilanen ja kättilö Henni Lääkkö, sekä lehtori Minna Perälä

**Mitä?** Maahanmuuttajien perhevalmennukset, jotka toteutetaan opiskelijoiden ja työelämän yhteistyönä. Valmennuskertoja 5.

**Missä?** Oulun kaupungissa.

**Tiimi** Mukana kättilö-terveydenhoitaja, sosionomi, tulkki, perhetyöntekijä yksilöllisen tilanteen mukaisesti.

Oulussa maahanmuuttajien perhevalmennukset ovat perheille tärkeitä väyliä kotoutumisessa. Erityisesti valmennuksissa korostuu kommunikaation ja vuorovaikutuksen merkitys.

### Perhevalmennus Suomessa

Perhevalmennuksen tavoitteena on valmentaa perhettä synnytykseen, imetykseen, lapsen hoitoon ja kasvatukseen sekä antaa tietoa koko perheen terveydestä ja terveystottumuksista. Valmennuksilla pyritään edistämään raskaana olevan naisen ja sikiön terveyttä sekä vahvistamaan vanhemmuutta. Parisuhteen sekä lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen tukeminen ovat myös keskeisiä teemoja. Tärkeää on tarjota perheille vertaistukea ja edistää puolisoitten keskinäistä vuorovaikutusta.

Perhevalmennuksella on todettu olevan positiivisia vaikutuksia sosiaalisen verkoston laajentumiseen ja vertaistuen mahdollistamiseen. Perhevalmennuksessa ja vanhempainryhmissä on mahdollista tukea vanhemmuutta ja erityisesti vanhempien pystyvyyden tunnetta stressiä vähentämällä. Puolison aktiivisen läsnäolon ja tuen on todettu edistävän tulevan äidin pystyvyyttä. Toisen vanhemman aktiivinen läsnäolo vauvan syntymän jälkeen edistää lapsen tervettä kasvua ja kehitystä, muun muassa vähentää poikien käytöshäiriöitä ja edistää lapsen kognitiivista kehitystä. On tutkittu myös, että perhevalmennuksella ja vanhempainryhmätöillä voidaan vähentää lasten kaltoinkohtelua.

Valmennuksen tulisi olla perheiden tarpeita vastaavaa ja tarjota näyttöön perustuvaa tietoa sekä kertoa paikallisista hoitokäytännöistä. Hyviä tuloksia on saatu asiakaslähtöisten ja osallistavien menetelmien ja vertaistuen käytöstä sekä mahdollisuudesta tutustua synnytysympäristöön etukäteen.

### Maahanmuuttajien perhevalmennukset

Tällä hetkellä Oulun kaupungissa maahanmuuttajaperheille suunnatut valmennukset toteutetaan kättilö-tervey-

denhoitaja- ja sosionomiopiskelijoiden toimesta. Opiskelijoiden lisäksi joka kerralla on aiheeseen liittyvä ammattilainen, esimerkiksi terveydenhoitaja tai perhetyöntekijä. Valmennukseen valitaan perheet, jotka synnyttävät ensimmäistä kertaa Suomessa ja jotka eivät puhu englantia tai suomea. Perheet ilmoittautuvat valmennukseen oman terveydenhoitajan kautta ja valmennuksista vastaava terveydenhoitaja varaa tarvittavat tulkit.

Osallistujaperheiden määrää ei ole rajattu, mutta tulkattavia kieliä voi olla enintään kolme. Perhevalmennuksessa on aihealueina ollut synnytykseen valmistautuminen, synnytys ja kivunlievitys, imetys ja vauvanhoito, vanhemmuus ja vanhempien voimavarat sekä ravitsemus osana lapsiperheen hyvinvointia.

Valmennusten toteutuksessa on huomioitu mahdollisimman yksilöllinen ohjaus. Etenkin vauvanhoitoon ja imetykseen liittyviä asioita on koettu miellyttäväksi harjoitella pienryhmissä. Osallistujaperheiltä on saatu hyvää palautetta myös kuvallisista ohjeistuksista. Molempien vanhempien osallistuminen valmennukseen selkeästi lisää vuorovaikutuksellisuutta. Kulttuurieroista johtuen perheillä oli kysymyksiä etenkin poikien ympärileikkaamisesta ja ruokailutottumuksista. ▶

## **Kommunikaation kulmakivet**

1. Yksiselitteiset, helposti tulkittavat sanat
2. Selkeät, kuvalliset ohjeet
3. Riittävästi aikaa tulkkaukselle

## **Kehittämisiä**

1. Virtuaalinen sairaalakierros
2. Jatkovalmennus vauvuuden aikana
3. Suomen kielen kehityksen tukeminen

## **Kommunikaation merkitys**

Kommunikaation merkitys korostuu, kun yhteinen kieli ammattilaisen ja asiakkaan välillä puuttuu. Asiat tulee käydä läpi selkeästi ja käyttää helposti ymmärrettäviä sanoja. Hyvän luottamussuhteen syntymiseksi tulee kiinnittää huomiota myös sanattomaan viestintään.

Kommunikaation tukena voidaan käyttää tulkkia, joko mukana paikan päällä tai puhelimen välityksellä. Perhevalmennuksessa tulkkaus on järjestetty paikalla olevan tulkin avulla mahdollisimman sujuvan kommunikaation turvaamiseksi.

Raskaudenseurantakäynneillä sekä synnytyssairaalassa voidaan hyödyntää puhelintulkkausta. Se voidaan toteuttaa

mistä tahansa paikkakunnalta, jolloin tulkkeja on enemmän käytettävissä. Puhelintulkkauksessa voidaan helpommin myös valita tulkin sukupuoli. Synnytyssairaalassa tulkkina voi joskus toimia myös suomea puhuva ystävä tai puoliso. Läheisen toimiessa tulkkina voi kuitenkin olla riski väärin tulkkaamiseen tai asioiden peitteilyyn.

Raskauden aikana maahanmuuttajaperheillä pitäisi olla hyvin tiedossa syyt sairaalaan lähtemiseen, sillä synnyttäjien vastaanotolle ei voi olla yhteydessä puhelimitse yhteisen kielen puutteen vuoksi. Neuvoloissa ja internetissä on tarjolla paljon tietoa ja materiaalia suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Muun kielistä materiaalia on varsin vähän saatavilla.

Maahanmuuttajaperheiden valmennuksissa on tärkeää huomioida hyvin havainnollistavat ohjeet. On mahdollista, että kaikkia sanoja ei ole perheiden äidinkielessä, joten on tärkeää, että puhuttu kieli on selkeää. Lisäksi on hyvä käyttää myös kuvia apuna. Perheet hyötyvät myös konkreettisesti yhdessä harjoiteltavista asioista, kuten vauvan käsittely ja imetysasennot.

## **Ideoita jatkokon**

Maahanmuuttajaperheille suunnattuja valmennuksia on järjestetty Oulussa jo jonkin aikaa, mutta niiden suunnitte-

lussa ja toteutuksessa on edelleen kehitettävää. Tällä hetkellä tulkattavien kolmen kielen sijaan kieliä voisi olla jopa neljä, jolloin perheitä saisi myös enemmän kerralla osallistumaan.

Synnytyssairaalaan tutustuminen voisi olla hyödyllistä ottaa osaksi valmennuksia. Suomessa sairaaloiden taso on todennäköisesti hyvin erilainen kuin perheiden kotimaissa. Lisäksi jo nähty sairaalaympäristö voisi tuoda turvallisuuden tunteen synnyttävälle perheelle. Nykyaikana on olemassa mahdollisuuksia tehdä erilaisia videoita, joilla voisi havainnollistaa synnyttäjän polun synnyttäjien vastaanotosta, synnytyssalista ja vuodeosastolta.

Useilla paikkakunnilla järjestetään maksutonta perhekerhotoimintaa. Maahanmuuttajaperheille voisi tarjota tämän kaltaisia ryhmiä, koska usein heidän tukiverkostonsa Suomessa on heikko. Tulkin järjestämistä voisi harkita oman terveydenhoitajan kautta. Perhekerhojen kautta suomen kielen opettelu tulisi luontevaksi osaksi maahanmuuttajaperheiden arkea. Vaihtoehtona voisi olla maahanmuuttajille suunnattuja perhekerhoja, joissa saisi mahdollisuuden tutustua samaa kieltä puhuviin perheisiin. \*

Lähdeluettelon saa pyytämällä toimituksesta.